

6 Αυγούστου 2015

Περισσότερη ηθική = περισσότερη φαιά ουσία

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Όσο η ηθική ενός ανθρώπου «ανεβαίνει επίπεδο» τόσο περισσότερο αυξάνεται η φαιά ουσία στον εγκέφαλό του

Όσοι έχουν υψηλές ικανότητες ηθικής συλλογιστικής έχουν ενισχυμένη φαιά ουσία

σε περιοχές-κλειδιά του εγκεφάλου

Αν δεν προβληματίζεστε ιδιαίτερα γύρω από τα ζητήματα ηθικής και τα ηθικά διλήμματα, κάντε μία ακόμη προσπάθεια να τα προσεγγίσετε. Αυτό ίσως αποβεί καλό όχι μόνο για την προσωπικότητά σας αλλά και για τον εγκέφαλό σας. Πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι όσοι έχουν υψηλότερες ικανότητες στην ηθική συλλογιστική έχουν και περισσότερη φαιά ουσία στις περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με τη σύνθετη κοινωνική συμπεριφορά, τη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση συγκρούσεων σε σχέση όχι μόνο με εκείνους που υστερούν αλλά και με εκείνους που βρίσκονται στον μέσο όρο στον «ηθικό» τομέα.

Ηθική ψυχολογία

Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται από ερευνητές της Ιατρικής Σχολής Πέρελμαν και της Σχολής Γουόρτον του Πανεπιστημίου της Πενσιλβάνια οι οποίοι θέλησαν να διερευνήσουν τα «σημάδια» που αφήνει η ανάπτυξη της ηθικής στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Η διερεύνηση της ανάπτυξης της ανθρώπινης ηθικής ξεκίνησε μόλις στα μέσα του 20ού αιώνα από τον ψυχολόγο *Λόρενς Κόλμπεργκ*, ο οποίος έδειξε με τις μελέτες του ότι οι άνθρωποι περνούν προοδευτικά από διαφορετικά στάδια ανάπτυξης της ηθικής συλλογιστικής, «ανεβαίνοντας επίπεδο» καθώς οι γνωσιακές ικανότητές τους ωριμάζουν. Μετά τη θεωρία περί σταδίων ηθικής του Κόλμπεργκ τα πράγματα είχαν μείνει ουσιαστικά στάσιμα, πρόσφατα όμως η ηθική ψυχολογία επανήλθε στο προσκήνιο χάρη στις καινούργιες τεχνικές της νευροεπιστήμης οι οποίες έριξαν νέο «φως» στη λήψη ηθικών αποφάσεων από τον εγκέφαλό μας. Καμία μελέτη ωστόσο δεν έχει ως τώρα εντοπίσει διακριτές εγκεφαλικές δομές που σχετίζονται με τα διαφορετικά στάδια ηθικής ανάπτυξης.

Αυτό ακριβώς θέλησαν να κάνουν οι ερευνητές από το Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια. *«Για να διερευνήσουμε αυτό το ζήτημα, χρησιμοποιήσαμε ένα δείγμα μεταπτυχιακών φοιτητών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων ηλικίας 24-33 ετών, μετά δηλαδή την ηλικία κατά την οποία ολοκληρώνεται η ωρίμαση του εγκεφάλου. Ελέγξαμε την ηθική συλλογιστική τους και στη συνέχεια εξετάσαμε τη φαιά ουσία στον εγκέφαλό τους»* εξήγησε σε δελτίο Τύπου ο **Χενγκί Ράο**, επίκουρος καθηγητής Γνωσιακής Νευροαπεικόνισης στο Τμήμα Νευρολογίας και Ψυχιατρικής της Ιατρικής Σχολής Πέρελμαν, κύριος συγγραφέας της μελέτης που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση «PLoS ONE».

Οι φοιτητές του συγκεκριμένου πεδίου επελέγησαν επειδή κρίθηκαν οι πλέον κατάλληλοι για τη συγκεκριμένη μελέτη. *«Θέλαμε να διερευνήσουμε αν το στάδιο της ηθικής συλλογιστικής του κάθε ατόμου αντανακλάται στην αρχιτεκτονική δομή του εγκεφάλου του»*

πρόσθεσε η **Νταϊάνα Ρόμπερτσον**, καθηγήτρια Νομικών Σπουδών και Επιχειρηματικής Δεοντολογίας στη Σχολή Γουόρτον η οποία συμμετείχε στη μελέτη. «Οι φοιτητές της Διοίκησης Επιχειρήσεων ήταν ιδανικοί για αυτό το έργο, γιατί το πρόγραμμα μαθημάτων της Σχολής Γουόρτον δίνει έμφαση σε θέματα που αφορούν τη λήψη ηθικών αποφάσεων και την ηθική συλλογιστική».

Η ηθική στον τομογράφο

Αρχικά οι επιστήμονες εξέτασαν τους εθελοντές - συνολικά 67 - με ένα τεστ (Defining Issue Test) προκειμένου να προσδιορίσουν ποια μοτίβα σκέψης ή συμπεριφοράς χρησιμοποιούσε ο καθένας από αυτούς όταν διατύπωνε στο μυαλό του μια συλλογιστική σχετικά με ηθικά ζητήματα. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάστηκαν στους φοιτητές σημαντικά ηθικά διλήμματα, όπως π.χ. η παροχή βοήθειας σε κάποιον σοβαρά άρρωστο προκειμένου να θέσει τέρμα στη ζωή του, και τους ζητήθηκε να επιλέξουν πόσο σχετική ήταν με το κάθε δίλημμα καθεμία από 12 διαφορετικές συλλογιστικές. Με βάση τα αποτελέσματα οι εθελοντές κατετάγησαν σε επτά «τύπους» οι οποίοι αντιπροσώπευαν επτά διαφορετικά στάδια ανάπτυξης με αυξανόμενο επίπεδο. Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες στη μελέτη υποβλήθηκαν σε μαγνητική τομογραφία ώστε να διερευνηθούν οι ενδεχόμενες διαφορές στη φαιά ουσία όσων επέδειξαν παραπάνω από το συνηθισμένο επίπεδο ικανότητα στην ηθική συλλογιστική σε σχέση με εκείνους που ακόμη δεν έχουν φθάσει σε αυτό το επίπεδο.

Οι εθελοντές υπεβλήθησαν επίσης σε τεστ προσωπικότητας και, με βάση το Μοντέλο των πέντε παραγόντων, χωρίστηκαν στις εξής κατηγορίες: νευρωτισμός, εξωστρέφεια, ανοιχτή αντίληψη, συνειδητότητα και συγκαταβατικότητα. Η ανάλυση έδειξε ότι στα πιο προχωρημένα επίπεδα ηθικής ανάπτυξης τα άτομα της κατηγορίας «ανοιχτή αντίληψη» είχαν την υψηλότερη βαθμολογία ενώ εκείνα της κατηγορίας «νευρωτισμός» είχαν τη χαμηλότερη. Οσον αφορά τη δομή του εγκεφάλου, οι επιστήμονες παρατήρησαν αυξημένη φαιά ουσία στον προμετωπιαίο φλοιό των εθελοντών που είχαν φθάσει στο μετασυμβατικό επίπεδο ηθικής συλλογιστικής σε σχέση με εκείνους που βρίσκονται ακόμη στο προσυμβατικό αλλά και στο συμβατικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, εκείνοι που είχαν ιδιαίτερα ανεπτυγμένη ικανότητα ηθικού συλλογισμού είχαν στην καίρια για την κοινωνική συμπεριφορά, τη λήψη αποφάσεων και το «ζύγισμα» των συγκρούσεων περιοχή του εγκεφάλου περισσότερη φαιά ουσία από τους υπολοίπους.

Φαφούτη Λαλίνα

Πηγή: .tovima.gr